

Posudek oponenta diplomové práce

Autor posudku: **Jiří Koubek**

Název práce:

Civilně-vojenské vztahy a proces demokratizace v Turecku pod vedením Strany spravedlnosti a rozvoje

Autorka práce: **Klára Kabická**

Text Kláry Kabické není jen velmi zdařilou diplomovou prací, ale úspěšně vkračuje na jedno z prázdných míst domácí akademické produkce. Tím nemám na mysli problematiku Turecka, nýbrž otázku civilně-vojenských vztahů. Autorka v Úvodu právem tvrdí, že „[p]okud pomineme práce Zdeňka Kříže, zůstává tematika civilně-vojenských vztahů v rámci českého diskurzu neprobádaná.“

Díky solidní znalosti tureckých reálií a obeznámenosti s bohatou relevantní zahraniční literaturou představuje práce Kabické důležitý první krok na toto pole a autorka by v bádání v příslušné oblasti rozhodně měla pokračovat. Téma je to – nejen s ohledem na ději v Egyptě – navýsost relevantní a empirického materiálu se nabízí více než dost.

Text je kvalitně teoreticky podložen, jakkoli platí, že samo bádání v oblasti civilně-vojenských vztahů se teprve teoreticky vyvíjí, emancipuje od zakladatelského vkladu první generace autorů 60. a 70. let (Huntington, Finer, Nordlinger a další) a – jak uvádí s odkazem na D. Blanda sama Kabická, „*dimenze civilně-vojenských vztahů trpí problémy a nedostatkem teorie*“. Kabická však tyto obtíže – v rámci možného – překonává díky velmi dobré znalosti teoretiků druhé generace. Opomenout samozřejmě nelze dílo Valenzuelovo, Linzovo a Stepanovo.

Kabická se primárně zaměřuje na proměny role armády v turecké politice po roce 2002, tedy od nástupu Strany spravedlnosti a rozvoje (AKP) k moci. Toto období je charakteristické zvýšeným úsilím *silné* civilní vlády (po dlouhé době novum v turecké domácí politice) o omezení výsad a prerogativ turecké armády (tutelární pravomoci, vyhrazené domény, atd.) na jedné straně a snahou armády o udržení těchto privilegií na straně druhé.

Autorka tento zápas správně uchopuje jako součást procesu demokratizace, čímž překračuje typický český stereotyp o „islamistech jako nebezpečí pro demokracii“. To jí ovšem nebrání v tom, aby měla oči otevřené i vůči problematickým stránkám politiky AKP, které tento proces komplikují (proces s tajnou skupinou Ergenekon, některé sporné momenty spojené s protivládními demonstracemi 2013, celková polarizace společnosti, atd.).

Co se struktury týče, práce je členěna do pěti kapitol. První čtenáře seznamuje s teoretickým rámcem. Druhá představuje historicko-politický kontext, tedy vývoj civilně-vojenských vztahů *před* rokem 2002. V tomto případě však lze konstatovat, že historická kontextualizace skutečně nezachází ani o krok dále, než je nezbytné, a Kabická tak čtenáře zbytečně nezahlučuje irelevantními byt' jakkoli zajímavými detaily z tureckých (osmanských či ještě starších) dějin. Smyslem této kapitoly je zejména ukázat dynamiku, příčiny a především důsledky pravidelných a časově omezených armádních vnitropolitických intervencí v poválečném Turecku. Tento vývoj zakládá logiku *path dependence*, která je pro pochopení vývoje po roce 2002 nezbytná.

Následující tři kapitoly pak vlastní zkoumané období člení do tří fází, které by šlo ve zkratce shrnout jako počátek reformy (2002-5), jejich zamrznutí (2005-7) a obnovení Erdoganovy ofenzivy po selhání vojenského E-memoranda a vyhraných volbách AKP (2007-).

Práce splňuje formální i obsahové požadavky. Jak již bylo uvedeno, je velmi kvalitní, a jediná drobná výhrada by mohla směřovat k jazykové stránce: větší opatrnost vůči anglicismům jako

„vitální možnost“ či „legální reformy“. Kéž bychom však takové výtky k autorům, kteří se při studiu a psaní evidentně naplno ponořili do cizojazyčné literatury, mohli adresovat častěji!

Doporučuji práci k obhajobě s hodnocením **výborně**.

V Praze dne 12. 9. 2013